

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 16.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2006. május 16. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

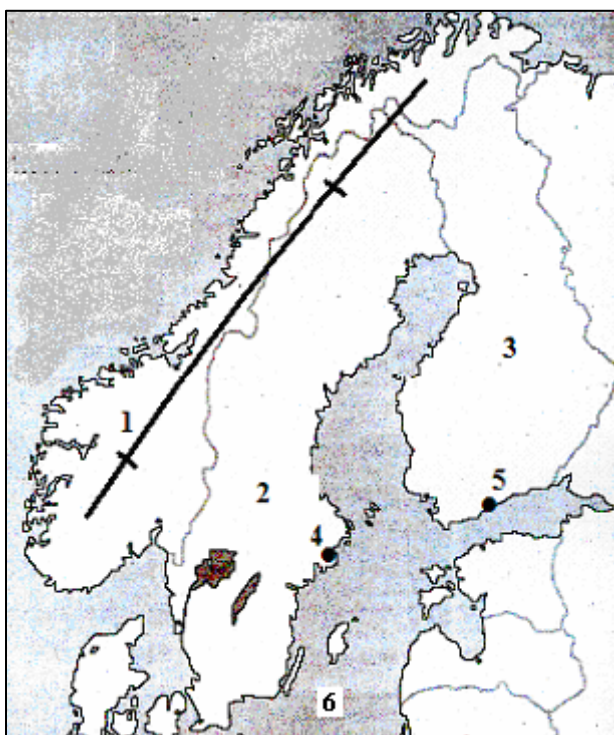
Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

I. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Oldja meg a feladatokat a térképészlet alapján!

a) Nevezze meg, mely földrajzi helyeket (fogalmakat) jelölik a térképészletbe írt számok!

1. ....-hegység
 2. .... (ország)
 3. .... (ország)
 4. .... (főváros)
 5. .... (főváros)
 6. .... -tenger

6 pont	
--------	--

b) Melyik földtörténeti időben keletkezett az 1-es számmal jelölt hegység?

.....

Nevezze meg világviszonylatban is jelentős ásványkincsét!

.....

2 pont	
--------	--

c) Melyik külső erő alakította ki döntően Észak-Európa mai formakincsét?

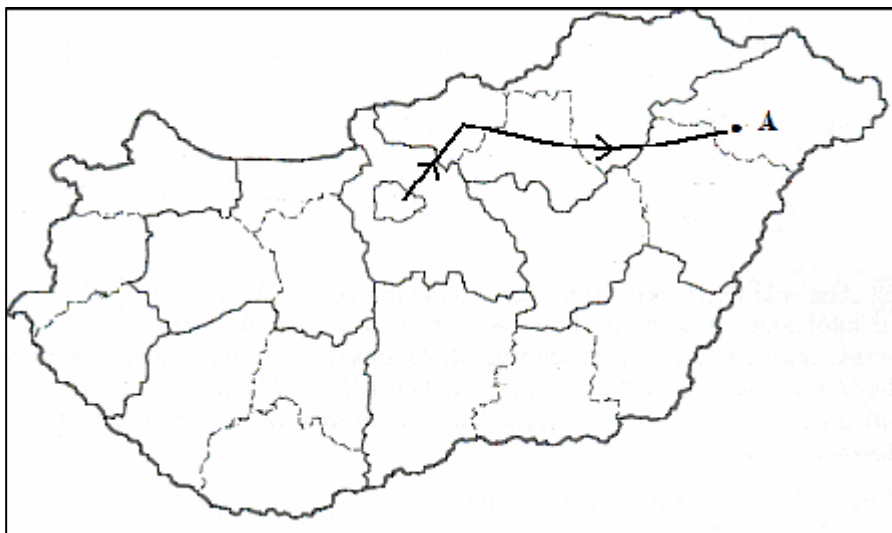
.....

1 pont	
--------	--

9 pont	
---------------	--

2. Olvassa el a szöveget, és a térkép alapján válaszoljon a kérdésekre!

Egy légi felvételeket készítő helikopter Budapestről indult. A térképen berajzolt útvonalat megtéve az A betűvel jelölt megyeszékhelyen szállt le.

a) Mely megyéket érintette a helikopter az útja során? Írja a megyék nevét a repülés irányának megfelelő sorrendben a vonalakra!

1. .... 2. ....
 3. .... 4. ....
 5. .... 6. ....

6 pont

b) Nevezze meg az A betűvel jelölt települést!

.....

1 pont

c) Melyik folyónk felett repülhetett el az alábbiak közül? Húzza alá a folyó nevét! *Több folyó megjelölése hibának minősül.*

Rába

Tisza

Duna

Körös

1 pont

8 pont

3. Oldja meg a feladatokat a térképvázlat alapján!

a) Nevezze meg, mely földrajzi helyeket jelölik a térképvázlatba írt számok!

1. .... (hegység)
 2. .... (főváros)
 3. .... (város)
 4. .... (város)
 5. .... (folyó)
 6. .... (ország)

6 pont

b) Milyen típusú kőzetlemez-mozgás játszik szerepet az 1-es számmal jelölt hegység kialakulásában? Húzza alá a megfelelőt! *Több lehetőség megjelölése hibának minősül.*

távolodó lemezszegély mozgás

közeledő lemezszegély mozgás

elcsúszó lemezszegély mozgás

Karikázza be a hegységre jellemző felépítő kőzet nevét! *Több lehetőség megjelölése hibának minősül.*

mészkö

andezit

dolomit

bazalt

2 pont

8 pont

Az első feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:***25 pont***

Feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
1.	9	
2.	8	
3.	8	
ÖSSZESEN	25	

---

javító tanár

---

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

---

javító tanár

---

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2006. május 16. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

II. rész*A feladatlap-rész megoldásához atlasz használható!***1. Oldja meg a feladatot az atlasz segítségével!**

- a) Állapítsa meg, hogy melyik tó fekszik a ny.h.
- 69°
- és a d.sz.
- 16°
- által metszéspontjában!

.....

Hány méter tengerszint feletti magasságban fekszik megközelítően a tó?

.....

Melyik két ország osztozik a területén?

.....

4 pont

- b) Nevezze meg a fogalmakat a meghatározások alapján!

1. A térképen a kicsinyítés mértékét rajzban fejezi ki: .....

2. Az azonos tengerszint feletti magasságban fekvő pontokat összekötő, önmagába visszatérő görbe vonal:.....

3. A térképeknek az a méretarány szerinti típusa, amelyik földrészeket, nagyobb területeket kis részletességgel ábrázol:

.....

3 pont

7 pont

2. Számítsa ki, milyen magasan (hány fokos szögben) látják delelni a Napot március 21-én az alábbi földrajzi szélességeken tartózkodó megfigyelők!*A számítás menetét is írja le!*1. é.sz. 50° : .....2. d.sz. 50° : .....

4 pont

Indokolja meg a kapott eredményeket! .....

.....

.....

2 pont	
--------	--

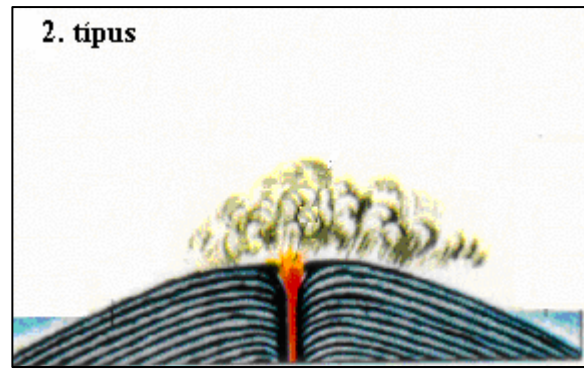
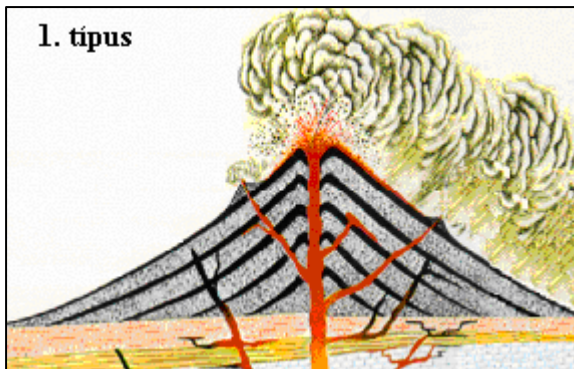
Húzza alá az alábbi városok közül annak a kettőnek a nevét, amelyek az é.sz. 50°-án fekszenek!

Szentpétervár Prága Madrid Róma Kairó Bombay Krakkó

2 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

3. Az ábrákon különböző típusú vulkánokat lát. Válaszoljon az azokra vonatkozó kérdésekre!

a) Nevezze meg a vulkánok típusát!

1. ....

2. ....

Nevezze meg a két típus egy-egy jellemző felépítő kőzetét!

1. ....

2. ....

1. példa: Egy ilyen, 1. típusú vulkánt csillaggal jelöltünk meg Japán térképén. Nevezze meg ezt a vulkánt!

.....

2. példa: Egy ilyen, 2. típusú vulkánt csillaggal jelöltünk meg az alábbi térképen. Melyik szigetcsoporthoz tartozik ez?

.....

6 pont	
--------	--

b) Válaszoljon a vulkanizmussal kapcsolatos következő kérdésekre!

Mely kőzet keletkezése jellemző az óceáni hasadékvölgyekben zajló vulkánosságra?

.....

Milyen jellegzetes formában hűl ki a láva a hasadékok mentén, az óceánok mélyén?

.....

2 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

4. A következő idézetekben egy-egy légköri jelenségre, illetve csapadékfajtaóra ismer. Nevezze meg ezeket!

a) „Igazi égi háború volt! Dörgött a mennykő és zuhogott az eső, mindent elöntött a víz.”

.....

1 pont	
--------	--

b) „A mentőkhöz érkezett hívások száma a szokásosnak a többszöröse volt, mivel a lehullott eső azonnal tükörsima jéggé fagyott a járdákon, utakon.”

.....

1 pont	
--------	--

- c) „A tegnapi vihar súlyos károkat okozott, mivel nem csak a termést verte el a jég, de az épületekben és az autókban is komoly károk keletkeztek.”

.....

1 pont

- d) „Egy rövid ideig szakadt, mintha dézsából öntötték volna. A szerencsénk csak az volt, hogy nem villámlott, mert attól sokan féltek volna.”

.....

1 pont

- e) „Az ágakra ráfagyott jég, bár gyönyörű látványt nyújtott amint szikrázott a napsütésben, mégis komoly veszélyt rejtett magában. Súlya könnyedén letörte az ágakat, letépte a vezetékeket.”

.....

1 pont

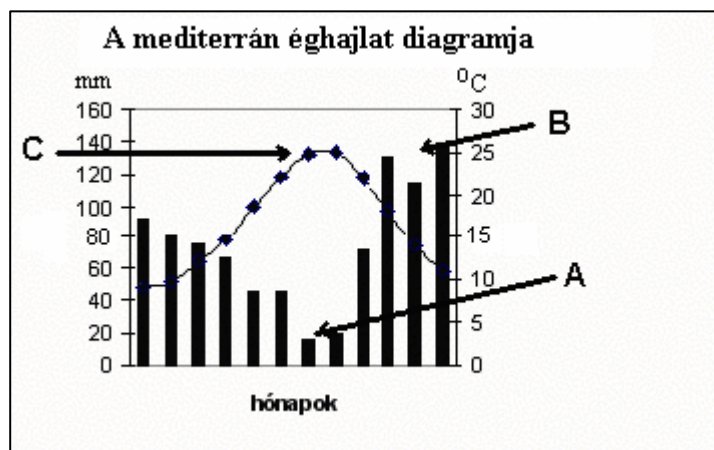
- f) „Alig láttunk el pár méterre, mégis vidám maradt a társaság, mert valaki kitalálta, hogy bár két lábbal állunk a földön, mégis a fellegekben járunk!”

.....

1 pont

6 pont

5. Tanulmányozza az éghajlati diagramot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

- a) Válassza ki az egyetlen helyes megoldást a lehetséges válaszok közül, majd írja a betűjelét az üres négyzetbe!

1. Mit jelöl a diagramon az A nyíl?

A) A téli csapadékmaximumot.

B) A nyári csapadékmaximumot.

C) A nyári csapadékminimumot.

D) A legmagasabb középhőmérsékletű hónapok hőmérsékleti értékeit.

E) A legalacsonyabb középhőmérsékletű hónapok hőmérsékleti értékeit.

2. Mire mutat a diagramon a **C** nyíl?
- A) A nyári hőmérsékleti maximumra.
- B) A téli hőmérsékleti minimumra.
- C) A nyári hónapok havi csapadékértékeire.
- D) A téli hónapok havi csapadékértékeire.
- E) A legszárazabb hónapok havi csapadékértékeire.
3. Mivel magyarázzuk az éghajlati adatokat a diagram azon részletén, ahova a **B**-vel jelölt nyíl mutat?
- A) Ekkor a mediterrán területekre tolódik a passzát szélrendszer leszálló ága.
- B) Ekkor a mediterrán területekre tolódik a passzát szélrendszer felszálló ága.
- C) Ebben az időszakban a terület a nyugati szelek uralma alatt áll.
- D) Ekkor elhúzódik a mediterrán területekről a passzát szélrendszer felszálló ága.
- E) Ez az időszak a nyári monszun kialakulásának ideje.
4. Mivel magyarázzuk az éghajlati adatokat a diagram azon részletén, ahova **C**-vel jelölt nyíl mutat?
- A) Ekkor az erősödő felhősödés miatt fokozódik az üvegházhatás.
- B) A Nap a Föld északi félgömbjét ebben az időszakban kevésbé világítja meg, mint a délit.
- C) A mediterrán területeken a napsugarak hajlásszöge az év ezen időszakában a legnagyobb.
- D) Ekkor a napsugarak az Egyenlítőt érik merőlegesen.
- E) Ebben az időszakban a nappalok és az éjszakák egyenlő hosszúak.

4 pont

- b)** Döntse el a diagram adatai alapján, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon **I** betűt az igaz, és **H** betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

- ..... 1. A mediterrán éghajlaton az évi középhőmérséklet 10 és 20 °C között van.
- ..... 2. A mediterrán éghajlaton az évi csapadék mennyisége 200 és 400 mm között van.
- ..... 3. A mediterrán éghajlaton az évi közepes hóingás kevesebb mint 20 °C.

3 pont

7 pont

6. Tanulmányozza az alábbi táblázat adatait, majd válaszoljon a kérdésekre!

	Terület (km ²)	Népesség (fő)	Népsűrűség	Élveszületések száma (fő)	Halálozások száma (fő)	Természetes szaporodás
A ország	93 030	10 096 000	108,5	95 100	132 500	
B ország	775 000	71 000 000		1 483 900	497 000	986 900

a) Mekkora **A** országban a természetes szaporodás?

A számítást itt végezze!

A természetes szaporodás: ..... fő

Mit jelent a kapott érték? .....

3 pont	
--------	--

b) Mekkora **B** ország népsűrűsége? *Válaszában ne feledkezzen meg a mértékegység megadásáról sem, mert megoldása csak így értékelhető!*

A számítást itt végezze!

A népsűrűség: .....

2 pont	
--------	--

c) Számítsa ki, hogy 1000 lakosra nézve mekkora volt a természetes szaporodás **B** országban!

A számítást itt végezze!

A természetes szaporodás: ..... ‰

2 pont	
--------	--

d) Melyik lehet a felsoroltak közül a táblázatban **A-val** jelölt ország? Húzza alá az egyetlen helyes megoldást!

Kína   Ausztria   Magyarország   Szlovákia   Románia   Kuvait

1 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

7. Az alábbi megállapítások egy-egy országra jellemzőek. Írja a megállapítás sorszámát az ország neve után! Nem tud minden országhoz megállapítást kapcsolni.

MEGÁLLAPÍTÁSOK:

1. A vallási alapon szerveződött országban újhéber nyelven beszélnek.
2. A tengerpart mentén kialakult különleges gazdasági övezetek nagymértékben járultak hozzá a gyors gazdasági fejlődéshez.
3. A világ legnagyobb szarvasmarha-állományával rendelkezik.
4. Városállam, itt van a világ legnagyobb forgalmú tengeri kikötője.
5. Semleges ország, amelynek 4 hivatalos nyelve van.
6. Az ország északi- északnyugati részét Flandriának, a délkeletit Vallóniának hívják.
7. Városhalmaza „Patkóváros” (Randstad) néven vált ismertté.
8. Nyersanyagban szegény, fejlett gazdaságú ország, élen jár az ipari robotok, az autók, és a hajók gyártásában.
9. Ez az ország részesedik a legnagyobb arányban a transznacionális vállalatok által megtermelt haszonból.
10. Az Európai Unió legnépesebb és legerősebb gazdaságával rendelkező országa.

Kína	.....	Japán	.....
Svájc	.....	Németország	.....
Hollandia	.....	Brazília	.....
Izrael	.....	Szingapúr	.....
Franciaország	.....	Lengyelország	.....
USA	.....	India	.....
Belgium	.....		

10 pont	
----------------	--

- 8. Egészítse ki a hazánk ásványi nyersanyagaival kapcsolatos táblázatot! Helyezze el a felsorolt nyersanyagokat a táblázatba! Nem tud minden nyersanyagot elhelyezni, de egy ásványkincs több helyre is írható.**

Táj	Kialakulás kora	Energiahordozó	Érc	Építőanyag
Dunántúli-középhegység	középidő	.....	..... , ...	.....
Dunántúli-középhegység	újidő	.....	XXX	.....
Mecsek	középidő	.....	XXX	.....

Ásványi nyersanyagok:

barnaköszén
feketeköszén
bauxit

vasérc
mangánérc
vöröshomokkő

kőolaj
mészkö

8 pont	
---------------	--

- 9. A következő idézet a világtenger szintjének emelkedéséről szól. Olvassa el figyelmesen, értelmezze, és válaszoljon a kérdésekre!**

„A NASA műholdas mérései azt bizonyítják, hogy az elmúlt tizenkét esztendőben évi három milliméterrel emelkedett a világtengerek szintje. Negyven éve a hasonló emelkedés még csak két milliméter volt.

A három milliméter első hallásra nem tűnik soknak, viszont hosszabb távon számos sűrűn lakott partvidéket veszélyeztethet világszerte a tengerszint emelkedése. Ha a víztükör egy méterrel növekedne, 100 millió embert érintene közvetlenül.

A kutatók a tengerek vízállását műholdakkal mérték meg, és így kiderült, hogy az elmúlt ötven évben átlagosan évi 1,8 milliméterrel emelkedett a világtengerek szintje – ez egybeesik a korábbi számításokkal. Ugyanakkor az utóbbi tizenkét évben a szintemelkedés gyorsulni látszik, ezt mutatja a már említett 3 mm-es mérték.

A Coloradói Egyetem szakértője szerint az emelkedés fele annak köszönhető, hogy bolygónk víztömege a globális felmelegedés következtében egyszerűen hőtáguláson „esik át”. Ahogyan a vasúti sínek is hosszabbak nyáron, mint télen, úgy a tengerek is kitágulnak a hő hatására. A vízszint növekedésének másik oka az olvadó szárazföldi jégtakaró. Műholdak segítségével lehetségessé vált a jégtakaró összehúzódásának megfigyelése is. A potsdami klímakutató-intézet azonban úgy véli, hogy nemcsak az említett két faktor játszik szerepet a vízszint változásában, hanem az óceáni áramlások módosulása is. Egy modellszámítás során megvizsgálták, hogy mi történne az óceáni cirkuláció összeomlásakor, és e számítás szerint az észak-atlanti partvidéken egy méterrel emelkedne a vízszint, miközben az Atlanti-óceán déli felén csökkenne a víztükör magassága. Drasztikus esetben az észak-atlanti emelkedés elérhetné az évi 25 millimétert is!”:

Forrás: National Geographic Online

- a) Mely világméretű folyamat részét képezik a fenti jelenségek?

.....

1 pont	
--------	--

- b) Húzza alá annak az országnak a nevét, amelyiket a cikk szerint fokozottan veszélyeztet a tenger szintjének emelkedése!

Amerikai Egyesült Államok

Brazília

Indokolja választását a cikk alapján: .....

.....

2 pont	
--------	--

- c) Hány cm-rel lesz magasabb a világtenger szintje 50 év múlva, ha a növekedés üteme nem változik?

A számítást itt végezze!

A szintnövekedés: ..... cm

1 pont	
--------	--

- d) Nevezze meg azt az európai országot, amelyet leginkább veszélyeztetne az Atlanti-óceán vízszintjének jelentős emelkedése!

.....

Indokolja választát! .....

.....

3 pont	
--------	--

- e) Milyen eljárást (eszközt) alkalmaztak a változások mérésére?

.....

1 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

10. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

- ..... 1. A forint ma még nem konvertibilis valuta.
- ..... 2. Ha euróban veszünk fel hitelt, az euró-forint árfolyamváltozása befolyásolja a visszafizetendő összeg nagyságát.
- ..... 3. Amikor a bankautomatából pénzt veszünk fel, bankszámla-pénzünket váltjuk át készpénzre.
- ..... 4. A tőzsdén a részvények árfolyamát a kereslet-kínálat alakulása szabályozza.
- ..... 5. Ha a forintot leértékelik, akkor egy euróért kevesebb forintot kell fizetnünk, mint korábban.

5 pont	
--------	--

<i>A második feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	<i>75 pont</i>	
---	----------------	--

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám:</i>	<i>100 pont</i>	
--	-----------------	--

	Feladat sorszama	maximális pontszám	elért pontszám
Topográfiai ismeretek feladatsor		25	
	1.	7	
	2.	8	
	3.	8	
	4.	6	
	5.	7	
	6.	8	
	7.	10	
	8.	8	
	9.	8	
	10.	5	
ÖSSZESEN		100	

_____
javító tanár

	elért pontszám	programba beírt pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

_____
javító tanár

_____
jegyző